

oppdal

Lokalavisa
for Oppdal
og Rennebu

Torsdag 22.
april 2021

Løssalg Kr. 35.00

Nr. 29

LEDER

Massive naboprotester vant fram, og politikerne ga blankt avslag til storutbygger Marion Eiendom. Men hvis ikke Oppdal kommune tar grep, vil vi få stadige repriser i årene som kommer.

Per Roar Bekken

Brannredning

Øvde på evakuering av kyr og okser

Fotball

Martyna (19) debuterte for RBK

Portrettet

Sofie ånder for kunst og interiør

Folkevandringa: 24 elever gikk i klasse 8d ved Oppdal ungdomsskole i 2000. Hvor ble de av?

Foto: Norsk skolefoto

14 reiste ut, Solveig (33) kom tilbake

Tobarnsmoren Solveig Vognild-Olsen (33) kom hjem til Oppdal, i likhet med fem andre klassekamerater.

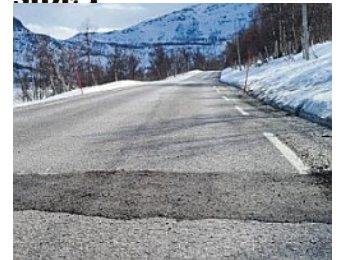
MIDTEN

Stavåbrua Garanterer at brua er trygg etter inspeksjon

Statens vegvesen mener det ikke er avdekket skader som utgjør noen risiko på Stavåbrua.

SIDE 3

Nerskogen Må fikse skader på ny vei

Veien ble oppgradert for 22 millioner, men har allerede fått nye skader.

SIDE 10

KappAhl

Alle varer:
(ikke newbie)

-25%

SKIN tonic

Alle
parfyer

-30%

norli

Alle tegne- og
malesaker:

-30%

nille

Alle utepotter
og hagefigurer:

-50%

DOMUS
22.-24. APRIL | dager

Lille Amund (3) titter opp på mammas selvsydde Drivdalsdrakt. - Jeg syntes det var viktig å lære meg gamle sømteknikker fra Oppdal, sier Solveig Vognild Olsen, som er en av mange som har reist ut, og senere flyttet hjem til Oppdal. Foto: Randi Grete Kalseth-Iversen

- Lærerne må stå i kø

Solveig Vognild Olsen er gift med oppdaling, flyttet ut av Oppdal i noen år, og har flyttet hjem igjen. Hun valgte lærerutdanning for å være sikret jobb. Men i Oppdal er det mange om beinet.

FOLKEVANDRING

RANDI GRETE KALSETH-IVERSEN
GINA HINDSETH

I prosjektet «Den store Folkevandringa» samarbeider NRK, institutt for undersøkende journalistikk (Sujo), landslaget for lokalaviser (LLA), OPP og 98 andre lokalaviser om å se på flyttestrømmen i Norge, for å se hvor folk vil bo, og hvordan Norge blir seende ut i framtida basert på flyttemønsteret.

I OPP forrige uke tok vi for oss avgangselevene som gikk studieforbereende fag, og sjekket hva som skulle til for at de flyttet hjem til Oppdal etter studiene. Rådgiver **Brit Eide Fredriksen** sa til OPP at oppdalsungdom er overraskende

hjemmekjære, og at det nå er lurt å velge «trygge fag» som sykepleier og lærer.

Denne uka har OPP sett på oppdaling som er over i en ny fase i livet; de som er i starten av 30-årene, mange av dem i ferd med å etablere seg.

En opptelling av elevene som er født i de fem årgangene mellom 1987 og 1991, viser at omtrent halvparten av dem har valgt å bosette seg i Oppdal, enten etter at de har vært utenfor bygda en periode, eller fordi de har bodd her hele tiden.

Solveig Vognild-Olsen (33) har både flyttet ut av bygda, utdannet seg i et såkalt «trygt» yrke, det vil si som lærer, og flyttet hjem til Oppdal etter at hun fikk barn. I tillegg har hun gjort som ganske mange andre i sitt kull, nemlig giftet seg

med en oppdaling, Bjørn Harald Vognild-Olsen.

- Det var ganske lett å flytte hjem, siden vi slapp å diskutere hvor vi skulle, sier hun og smiler.

MANGE OM BEINET

Etter videregående var Solveig i Sjøforsvaret, før hun jobbet i Oppdal ett år, ved Oppdal kristne grunnskole. I løpet av det året traff hun han som skulle bli mannen hennes, og de flyttet til Oslo, der hun studerte ved lærerhøgskolen.

- Jeg husker mamma (Signe Kari Gulaker Vognild, red.anm.) sa til meg da jeg var liten at jeg burde bli lærer, og giftet meg med en ingeniør, sier hun med et smil, neppe helt overbevist om at det var mam-

DEN STORE FOLKEVANDRINGA

FOLKEVANDRINGA

● Hvor flytter folk til og fra, hvorfor flytter de og hvilke konsekvenser får det hvor folk i Norge velger å bo?

● Den store folkevandringa er et samarbeidsprosjekt mellom lokalaviser organisert i Landslaget for lokalaviser (LLA), Senter for undersøkende journalistikk (SUJO) og NRK.

● Sammen lager vi journalistikk om flyttestrømmene som endrer Norge.

mas ord som førte til både det ene og det andre.

De to unge oppdalingene flyttet til Oslo i 2009, og bodde i hovedstaden til 2015.

Se hvor elevene i 8D 00/01 er nå på neste side. →

HER ER 8D FRA SKOLESTARTEN I 2000. Slik svarte de 24 elevene på hvordan de havnet der de bor**Runar Svorkmo**

Bor på Leirsund utenfor Lillestrøm
Yrke: Jobber i Heidenreich som prosjektselger på VVS.
Sivilstand: Samboer, to barn.

- På den tiden var det nok fotball som sto høyest, så planen var å bli god i fotball. Jeg studerte i Lillehammer i fire år, der møtte jeg samboeren min som er fra Leirsund, så vi endte opp med å flytte hit. Det blir nok vanskeligere å få med henne nordover, hun er mer hjemmekjær enn hva jeg er. Det er mye jeg savner med Oppdal, men Leirsund er også en liten bygd og ganske likt Oppdal på mange måter. Jeg er jo fortsatt glad i turmuligheter og å ha naturen i nærheten, også er det viktig at det er trygt for ungene.

Guri Wognild

Bor i Oppdal
Yrke: Lærer på Aune barneskole
Sivilstand: Samboer med Fredrik Mellemseter, to barn.

- Jeg ville bli lærer allerede da, så det er jo litt artig at det er det jeg ble. Jeg har alltid vært hjemmekjær så planen har stort sett vært at jeg skulle havne her. Jeg bodde i Trondheim, og fikk meg kjæreste som også er oppdaling og begge ville hjem. Samtidig hadde jeg søsken og venner som også flyttet hjem. Jeg synes Oppdal er en bra bygd å vokse opp i, så ønsket at mine barn også skulle få oppleve det. Det som er viktig når jeg velger bosted er at det er arbeid å få, og at det er et trygt og godt oppvekstmiljø. Også er det viktig at det skjer litt, og ikke er fraflytting. Oppdal er i vekst, det liker jeg.

Sara Fillingsnes

Bor i Fetsund
Yrke: Lærer på barneskole
Sivilstand: Samboer

- Jeg skulle jo bli kjendis, det gikk kjempebra, jeg havna i Fetsund. Grunnen til at jeg ikke bor i Oppdal er at det er så kaldt der, dårlig sommer, og mange jenteintriger. Kanskje jeg flytter tilbake når jeg får barn, for det er et fint sted å vokse opp. Det viktige for meg når jeg velger bosted er å ha mange muligheter, både sosialt og karrieremessig.

Ann Magritt Liberg

Bor i Oslo
Yrke: Bioingenør på Radiumhospitalet
Sivilstand: Samboer

- Det er yrkesvalg som har gjort at jeg har havnet i Oslo, det er mer muligheter i byer. Jeg har ikke planer om å flytte tilbake til Oppdal med det første, men en skal aldri si aldri. Det er begrenset med jobber for en bioingenør i Oppdal. Også har jeg en samboer fra Bærum, det trengs nok litt overtalelse for å få med han oppover.

Lars Andre Bjørndal

Bor i Oppdal
Yrke: Butikkmedarbeider
Sivilstand: Singel

- Det bare ble sånn, men jeg tror nærheten til familien ble avgjørende.

Anne Mari Vårhus

Bor på Melhus
Yrke: BPA-rådgiver
Sivilstand: Gift

- Jeg husker at jeg i 8. klasse hadde veldig lyst til å jobbe i media, eller i helse. Hadde en drøm om å bli «dubber», eller jobbe i radio. Jeg er oppvokst i Budal, og bodde i Oppdal bare i halvannet år. Vi kom fra et lite miljø med veldig få elever, til Oppdal med femti-seksti elever, og to klasser i et rom. Det var kultursjokk for en stakkars budaling å flytte til Oppdal. Året etter flytte jeg tilbake til Budal, da var vi 11 i klassen, og det var helt greit. For meg er det viktig å bo sentralt, men fortsatt bo landlig. Har forsøkt Trondheim, men det passet ikke meg. Har også bodd i en utkant, det passet heller ikke. Liker å bo i en krysning mellom by og bygd, og at det er gode fritidsaktiviteter for barn. Det må lukte gård, for meg, da har jeg det fint.

Silje Øyre Slind

Bor i Lier
Yrke: Skiløper og lærerstudent
Sivilstand: Samboer

- Jeg bor i Lier fordi samboeren min er herfra. Jeg har tatt hensyn til hans ønsker fram til nå, men jeg har veldig lyst til å komme til Oppdal med tiden. Hvis jeg får jobb, og han vil bo i Oppdal, så havner vi plutselig der. Man må ha en jobb å leve av, og jeg ønsker ikke å pendle. Det er også viktig med nærhet til familie, og et sosialt tilbud dit man flytter. I Oppdal er det bra tilgang til natur, fjell og skiløype, og jeg tror vi som er oppvokst med natur og har brukt den mye, setter pris på den muligheten. Liker man det, har man et kjempetilbud i Oppdal.

Klasse 8d fotografert ved Oppdal ungdomsskole i 2000 med lærerne Syver Sæter, Olaug Lundaløkk og Vebjørn Moen.
Foto: NORSK SKOLEFOTO

Jørgen Hoel Vekve

Bor i Oppdal
Yrke: Saksbehandler Nyvold Installasjon
Sivilstand: Samboer med Solveig Håvim, ett barn.

- Jeg skulle vel bli elektriker. Jeg hadde ikke tenkt å flytte herfra, det kom først senere da jeg skulle bli lærling og havnet hos Vintervoll i Trondheim. Jeg havnet tilbake her, fordi jeg uansett var hjemme hver helg. Alle kameratene mine er her, det er dette som er hjemme. Fritid har mye å si, og det er mange ting som holder meg her. Det er fine turmuligheter her, både sommer og vinter.

Ståle Hage

Bor i Oppdal
Yrke: Servicetekniker Urd Klima
Sivilstand: Gift med Ingrid Sandbløst, ett barn.

- Jeg trives godt her, familien bor her, og jeg har alltid bodd her. Trivsel og arbeid er viktig, og på videregående valgte jeg yrkesfag, både for å få jobb og for at interesse førte til det.

Astrid Øyre Slind

Bor i Trondheim
Yrke: Hovedsaklig skiløper
Sivilstand: Samboer fra Sverige

- Planen var alltid å bli skiløper, og det var stort sett det jeg planla ut i fra. Nå bor jeg i Trondheim, foreløpig ser det ut som at jeg blir her. Når jeg skal velge bosted er det trivsel, muligheten til friluftsliv, gode skiløyper, og en bra jobb som er det viktigste.

Jørgen Breen

Bor i Oppdal
Yrke: Bonde og jobber på Sunndal verk.
Sivilstand: Singel

- Da jeg gikk i åttende var planen å bli tømrer, og det ble jeg. Jeg jobbet som tømrer i 10 år før jeg tok fagbrev i kjemi og prosessfaget og fikk jobb på Sunndal Verk. Jeg har alltid bodd i Oppdal, jeg trives godt i bygda, så da ble det sånn. Jeg har kjøpt gård, og har tilknytning til plassen. Trivsel er viktig når jeg velger bosted.

Frode Kvam

Bor i Oppdal
Yrke: Snekker hos O.Kvam AS
Sivilstand: Samboer, to bonusbarn

- Jeg fikk hjemlengsel, og flyttet hjem i fjor. Jeg jobbet som flymekaniker, men var lei av bylivet etter 10 år. I Oppdal er det mye mer valuta for pengene. For den lille leiligheta jeg hadde kunne jeg kjøpe hus her. Det er mye mer plass, og i tillegg har jeg venner og familie rundt meg, det er det viktigste.

i dag - og hva som er viktigst for valg av bosted

Mari Grendal

Bor i Oppdal
Yrke: Arbeider på vekst, driver kantina på Rådhuset.
Sivilstand: Forlovet med Lars Ivar Sesaker, to barn og ett bonusbarn.

- Jeg hadde egentlig planer om å flytte til Trondheim, men jeg ble interessert i matlaging og gikk matfag på Oppdal vgs og lærlingetida på turisthotellet. Jeg har bodd i Oppdal hele tiden. Jeg trives kjempegodt her og kunne ikke tenkt meg å bo noe annet sted. Det er kort vei til alt, også har jeg venner og familie her. Det er nesten som en by, vi har alt vi trenger her.

Mats Christopher Malvig

Bor i Buvika
Yrke: Investeringsanalytiker
Sivilstand: Samboer, to barn

- Jeg ville allerede da jobbe med noe økonomirelatert, så det har vært tanken ganske lenge. Jeg flyttet rett etter ungdomsskolen, og har bodd andre steder siden da. Jeg bor i Buvika nå, her trives vi godt, det er i nærhet til familie og jobbmuligheter, noe som er viktig for meg når jeg skal velge bosted. Vi kommer nok ikke til å flytte til Oppdal, men kanskje vi skaffer oss hytte der etter hvert.

Solveig Marie Vognild-Olsen

Bor i Oppdal
Yrke: Lærer
Sivilstand: Gift med Bjørn Harald Vognild-Olsen, to barn.

Les mer på side 17.

Trude Aalbu

Bor i Oppdal
Yrke: Jobber i barnehage, vikar for folkehelsekoordinator og driver eget foretak «Matglade barn»
Sivilstand: Samboer med Tore Krokann, to barn og en til på vei.

- Jeg bodde i Trondheim da jeg studerte, men har alltid vært klar på at jeg skulle flytte tilbake til Oppdal. Jeg trives godt her, det er mange muligheter her, og jeg har alltid hatt lyst til å oppdra mine barn i Oppdal. Et viktig når jeg skal velge bosted er trygghet, et godt lokalmiljø, lett tilgang på natur og friluftsliv, gode skoler og barnehager, og mulighet til å ha et bolighus og litt boltreplass.

Ingvild Mæhle Skjøtskift

Bor i Oslo
Yrke: Danser og dansepedagog
Sivilstand: Samboer, ett barn

- Jeg hadde lyst til å satse på dansen allerede da jeg gikk i åttende. Jeg flyttet til Trondheim får å gå danselinja på vgs, og bor nå i Oslo. Det er der man må bo for å få dansejobber. Hadde jeg flyttet til Oppdal kunne jeg nok jobbet som danselærer, men det ville blitt mindre muligheter til å ta egne danseoppdrag. Det er viktig å bo på et sted man trives, trenger ikke ha så mye familie i nærheten, bare jeg har noen venner jeg kan møte. Jeg liker også å ut i naturen, siden jobben min innebærer å være mye inne. Jeg har ingen planer om å flytte tilbake, men jeg trives veldig godt når jeg er der. Jeg skulle ønske Oppdal var nærmere Oslo.

Maja Öberg

Bor Ånge, Sverige
Yrke: Studie- og yrkesveileder.
Sivilstand: Samboer, to barn og ett bonusbarn

- I åttende ville jeg nok bli noe kunstnerisk eller jobbe med barn, jeg husker ikke helt. Min største begymring som tenåring var nok å passe inn, og derfor ble flyttinga til Sverige en nødvendig nystart for min del. Jeg ble født i Oppdal men har flyttet mellom Ånge og Oppdal under oppveksten. Jeg tror ikke mitt yrke finnes i Norge, hadde det gjort det hadde jeg gjerne flyttet tilbake til Oppdal for å prøve å jobbe der noen år. Min mamma bor i Oppdal og vi har snakket om at det hadde vært trivelig å flytte til henne. Det hadde vært gøy om mine døtre kunne lært seg norsk og få bo i det utrolig vakre miljøet, men akkurat nå er det mye praktisk som sier stopp. Jeg velger bosted etter hvor min familie er, jeg har prøvd å bo andre steder i Sverige, men har innsett at jeg vil ha nærhet til familie.

Mari Naess

Bor i København, Danmark
Yrke: Dispatcher i et teknisk firma, koordinerer teknikere.
Sivilstand: Samboer, ett barn

- Jeg har alltid hatt et elsk-hat-forhold til Oppdal. Jeg elsker naturen, familien min, og mye av folket, men jeg har alltid vært nysgjerrig på mer. Og i Oppdal er det sånn at alle vet alt om alle, på godt og vondt. Når jeg skal velge bosted er det mange ting som er avgjørende. Nå elsker jeg København, fordi jeg føler at denne byen sier meg noe, i stemningen og kulturen. Jeg føler at det er rett å bo her, samtidig som det er enkelt å komme seg hjem. Jeg er glad i familien min, og i Oppdal, og kanskje kan jeg ha en hytte her?

Bjørn Stormyr Bachmann

Bor i Orlando, USA
Yrke: Skuespiller
Sivilstand: Singel

Rannei Olsen

Bor i Oppdal
Yrke: Sykepleier
Sivilstand: Kjæreste med Håkon Ishoel

- Jeg bodde i Trondheim i 12 år, og var klar for å flytte hjem igjen, også møtte jeg Håkon rett etterpå. I Oppdal var det også større muligheter for fast jobb i full stilling enn hva det var andre steder. Når jeg skal velge bosted er det jobbmuligheter og nærhet til venner og familie som er viktig.

Sondre Setrom

Bor i Sogndal
Yrke: Lærer på barneskole
Sivilstand: Singel

- Jeg hadde nok tanker om å bli alt fra astronaut til lærer, hele spennet, men endte opp som lærer. Jeg trives godt i Sogndal, det er ikke så veldig ulikt Oppdal. Friluftsmuligheter og fint å bo her. Jeg skal flytte tilbake til Oppdal, men det må klaffe litt med jobb og sånt. Det som er viktig for meg er friluftsmuligheter, det sosiale og jobbmuligheter. I tillegg til nærhet til venner og familie.

Ole Alexander Ask

Bor i Kløfta
Yrke: Anleggsgartner
Sivilstand: Gift, to barn

- Familien min flytta til Oppdal da jeg gikk på barneskolen, og rett etter ungdomsskolen dro jeg alene til Melhus og tok videregående der. Jeg rakk aldri å få oppdalstilknytning, og flyttet etter hvert til Kløfta, i nærheten av der jeg kom fra, for å komme nærmere familie. Når jeg skal velge hvor jeg skal bo er jobb og nærhet til familie det viktigste.

Fortsettelse fra side 17 →

Det var da to ble tre, og det ble aktuelt å skaffe barnehageplass til Astrid, tanken om Oppdal dukket opp.

- Enten måtte vi kjøpe oss større leilighet, eller så måtte vi flytte ut av byen. Nå hadde også vennene våre begynt å flytte ut, i alle forskjellige retninger, så vi klarte ikke helt å se hvilken retning vi eventuelt skulle velge.

De var hjemme på påskeferie da det ble påpekt at barnehageplass ville bli enkelt å skaffe i Oppdal. Kommunen har full barnehagedekning, 98,3 prosent av barna har barnehageplass.

- I tillegg har vi begge familiene våre her, og jeg har alltid sagt at jeg ville hjem til Oppdal, men kanskje ikke før ungene skulle begynne på skolen.

Men så var det ikke så fristende å planlegge en logistikk for familien i Oslo, med barnehageplass fra 06.30-17.00, heller.

- Dermed ble det en kort prosess, fra å se på flytting i et 5-års perspektiv til å flytte hjem, sier Solveig, som har kjøpt hus i sentrum av Oppdal. Dermed havner de i gruppe med 80 prosent av befolkningen i Oppdal, 20 prosent leier bolig.

Det var imidlertid Bjørn Harald som litt overraskende fikk jobb først av de to.

- Jeg hadde jo valgt et yrke det skulle være lett å få seg jobb i, men det er ikke lett å få jobb som lærer i Oppdal, for det er så mange om beinet. Man går sine år som vikar, sier hun.

Oppdal er dermed heldig stilt med god tilgang på pedagoger.

- Ja, det er nesten litt kø, sier hun.

VIKTIG: TRYGGE OG VAKRE OMGI-VELSER

OPP har funnet 8. klassebildet til Solveig, som gikk i 8 D ved Oppdal ungdomsskole, og spurt elevene hvem som reiste ut, hvem som ble i Oppdal, og hvem som kom tilbake.

Seks av ti jenter flytter fra Oppdal, viser OPPs opptelling fra årene 1987-1991, i disse årene er det flest gutter som har blitt i kommunen (51 prosent). Imidlertid viser statistikken at omtrent halvparten av kullene velger å bosette seg i Oppdal.

Elevene på klassebildet OPP har funnet oppgir at en av grunnene til at de er så glade i Oppdal er naturen og mulighetene for friluftsliv. Skiløper **Silje Øyre Slind** sier til OPP at hun tror folk som er oppvokst med å ha brukt naturen og fjellene, vil fortsette å bruke det også senere i livet, og velger å bosette seg slik at de har mulighet til det. Også **Mari Naess**, som nå bor i København, oppgir at hun elsker naturen i Oppdal, og savner den, og gjerne kunne hatt hytte her, om hun ikke vil bosette seg her.

Solveig Vognild-Olsen er enig.

- Naturen er kjempeviktig. Her er det nærhet til sykkelstier, fjellturer og skitereng. Vi har mange gode vinterdager der vi bare kan spenne på oss skia og legge ut på tur, og mange fine sommerdager der vi går i skog og fjell.

FRITIDSTILBUD

For familien er fritidstilbudet viktig, og det er mange fritidsaktiviteter her.

- Jeg savnet lenge koret mitt, sier hun, hun sang i kvinnekor i Oslo. Imidlertid har mange av de andre i koret også flyttet ut av hovedstaden.

- Jeg føler jeg har alt, og kulturhuset har mange bra tilbud. Det eneste negative her i Oppdal er at det er litt kø i Kulturskolen, mener Solveig.

Oppdal kommune bruker 3645 kroner per innbygger på kultur, og av disse går 172 kroner til aktivitetstilbud for barn og unge, mens 465 kroner går til kulturskolen. Til idrett og idrettsanlegg går 155 kroner. Til sammenligning går den største posten på 1123 kroner per innbygger til kommunale kulturbygg.

- Jeg hadde en fin oppvekst her selv, med masse fritidstilbud, og det er lettvis å bo i sentrum med kort vei til alt. Det fristet å komme til Oppdal til en enklere

NY OPPDALING: Amund (3) er et godt tilskudd til befolkningsstatistikken. Solveig Vognild-Olsen og mannen Bjørn Harald har dermed bidratt med totalt fire nye innbyggere i Oppdal. Foto: Randi Grete Kalseth-Iversen

hverdag.

BEFOLKNINGSNEDGANG

Minst seks av elevene på dette klassebildet har giftet seg med eller er samboere med oppdaling. **Anne Mari Vårhus** fra klassebildet kommenterer at det er også noe hun har lagt spesielt merke til, selv om hun bare bodde i Oppdal i halvannet år. Vårhus er en av 88 mennesker som har flyttet fra Oppdal til Melhus de siste 20 årene. Flest mennesker fra Oppdal har

flyttet til Trondheim, de siste 20 årene har 977 oppdaling flyttet til byen, mens 439 har flyttet til Oslo. (Se oversikt over flyttemønster på kart).

73 mennesker ble født i Oppdal i 2020, mens 71 mennesker døde. 38 personer flyttet til Oppdal. Folketallet i kommunen er på 6981 innbyggere (4. kvartal 2020). OPP har i mange år skrevet om å bikke 7000 innbyggere, men Statistisk sentralbyrå har ingen tro på at det vil flytte nok folk hit eller bli født nok til det.

Ifølge deres framskriving for 2030 er det ventet at vi vil være 6977 mennesker her, og i 2050 vil det være færre, nemlig 6947 mennesker. Dermed er det avgjørende at flere gjør som Solveig Vognild-Olsen, flytter hjem og får barn.

randi@opp.no
450 50 440
gina@opp.no
480 85 522

Flyttestrømmen fra Oppdal: Oppdaling har de siste 20 årene spredt seg utover landet. Flest har dratt til Trondheim, og Oslo, mens Utlandet har trukket til seg 307 oppdaling mellom 2000- og 2019. 222 har flyttet til Rennebu, og 88 til Melhus. 73 oppdaling har flyttet til Sunndal. Foto: Kilde: SSB

Flyttemønster for folk i alderen 30-34 år i Oppdal

	Bor ikke i Oppdal	Bor i Oppdal
Født 1991		
Jenter	22 (51%)	21 (49%)
Gutter	21 (43%)	28 (57%)
Totalt	43 (47%)	49 (53%)
Født 1990		
Jenter	34 (62%)	21 (38%)
Gutter	21 (47%)	24 (53%)
Totalt	55 (55%)	45 (45%)
Født 1989		
Jenter	34 (61%)	22 (39%)
Gutter	22 (45%)	27 (55%)
Totalt	56 (53%)	49 (47%)
Født 1988		
Jenter	23 (59%)	16 (41%)
Gutter	29 (54%)	25 (46%)
Totalt	52 (56%)	41 (44%)
Født 1987		
Jenter	21 (55%)	17 (45%)
Gutter	21 (58%)	15 (42%)
Totalt	42 (58%)	32 (42%)
87-91		
Jenter	134 (58%)	97 (42%)
Gutter	114 (49%)	119 (51%)
Totalt	248 (53,5%)	216 (46,5%)

(Kilde: Avgangsbilde fra Oppdal Ungdomsskole)

TAR SPRANGET: Marius Samskott, Sigrid Bjørgen, Anna Marie Sampson Welander og Glen André Sundell har sendt søknader til høyere utdanning innen fristen 15.april. Foto: Steingrim Mellemseter

– Vet ikke om vi kommer tilbake

Avgangselevne skal snarte reise ut av bygda for å studere, og vet ikke om de kommer til å flytte hjem når studiene er over.

FOLKEVANDRINGA

RANDI GRETE KALSETH-IVERSEN

Søknadsfristen for høyere studier var onsdag denne uka, og avgangselevne ved Oppdal videregående skole har landet hva de skal søke på. Fem av dem har valgt seg folkehøgskole det neste året, før de skal videre til andre studiesteder, og fem skal i militæret neste år.

OPP er med på en stor serie i regi av NRK og Landslaget for lokalaviser om de store flyttestrømmene i Norge, og mange unge som reiser ut av bygda kommer aldri tilbake.

OPP stilte derfor elevene spørsmål om hva som skal til for at de kommer til å flytte tilbake, og 21 elever oppga at jobbmuligheter er hovedårsaken.

16 oppga at nærheten til familien er avgjørende for hvor de vil bosette seg.

Sju noterte at nærheten til naturen og mangfoldet av aktiviteter er en grunn til å flytte hjem igjen.

Seks vil absolutt ikke flytte til Oppdal, og tre av disse kommer ikke fra Oppdal i utgangspunktet. Felles for 18-19-åringene er at de synes fire-fem år fram er vanskelig å planlegge.

– Jeg vet ikke om jeg skal tilbake til Oppdal, sier **Marius Samskott**, han er født og oppvokst i Oppdal, og har foreldre her, men ikke besteforeldre, de bor andre steder.

– Jeg har søkt på en studieretning som ikke er så lett å finne jobb innenfor i Oppdal, sier han, og forteller at han planlegger å gå Industriell design ved NTNU i Trondheim.

Statistikkene viser at flest gutter drar til Trondheim, mens flest jenter drar til Oslo.

– Det tror jeg har med studieretninger å gjøre, mener han, og viser til at NTNU sliter med å få jenter til de mer tradisjonelle mannsdominerte tekniske fagene, mens man i Oslo finner mer samfunnsvitenskapelige og humanistiske fag.

– Jeg er ikke negativ til å dra til Oslo,

KOM TILBAKE: Trude Anshushaug (30) flyttet hjem etter å ha studert i Trondheim. Foto: Randi Grete Kalseth-Iversen

påpeker han selv. Samtidig legger han til at han er veldig glad i Oppdal.

– Jeg liker at Oppdal er såpass lite, og at det likevel har mange tilbud. Og så er det fokus på gode verdier her, som å holde seg i aktivitet. Og jeg liker skolene her, i alle fall de jeg har gått på. Jeg tror at det blir veldig spennende å bo i en by når jeg er vant til å bo her, det tar jeg som en utfordring. Og uansett er det en erfaring; finner jeg ut at det ikke passer, har jeg Oppdal å komme tilbake til.

FLYTTET UT FOR GODT

Sigrid Bjørgen er enig, hun er i tillegg halvt rennbygg.

– Jeg liker at lokalmiljøet er trygt, og det er nok aktiviteter for alle. Det er fine skoler g gode lærere her, og i tillegg er det veldig nær naturen. Og selv om det er på bygda, så er det sentralt, det er ikke så langt fra byen.

– Kanskje vil jeg bo i Oppdal med tiden, om ikke annet vil jeg ha hytte her, for det er en veldig fin plass. Jeg vil nok at mine unger skal ha røtter her. Jeg har familie i Rennebu, men dit vil jeg ikke flytte. Det

er uansett bare en halv time unna.

Glenn André Sundell (18) er den eneste rennbyggen i denne studiespesialiserings-klassen, men han har bare bodd i Rennebu i tre år, og har ikke rukket å slå røtter.

– Jeg flyttet hit fordi faren min fikk jobb her, sier sønnen til kommunedirektøren i Rennebu.

– Jeg har bare bodd på mindre steder, og har lyst til å bo på et større sted, fordi det er praktisk, man har alt tilgjengelig, alt er åpent når man trenger det og det er alltid noe å gjøre, sier han. Alle vennene hans bor i Oppdal, og uten lappen er det litt tungvint å bo tre mil unna.

– Det er veldig flott her, og veldig mange trivelige folk, sier han om kommunene han bor i, for han har trivdes her.

– Men det er nok mer sannsynlig at jeg vil bo i Oppdal, enn i Rennebu, men jeg ser etter et større sted.

Nå vil han studere til enten arkitekt eller bygningsingeniør i Bergen, eller i Gjøvik.

Anna Sampson Welander på sin side har nettverk i Oppdal, selv om hun også

kom flyttende til bygda for noen år siden.

– Jeg skal sannsynligvis ikke bo her, jeg vil til Oslo, eller en annen større plass, sier hun.

– Oppdal er fint, det, men det er litt for lite for meg.

Hun skal gå profesjonsstudiet i psykologi, og ser for seg at hennes framtidige jobb ikke gir så mange muligheter til å bo i distriktene.

KOM TILBAKE

Trude Anshushaug (30) er lektor og har ansvaret for klassen. Hun er en av de som har valgt å flytte tilbake til bygda hun kom fra, og hun forteller at det er mange på hennes alder som har gjort nettopp det.

– For et par år siden var det veldig mange fra mitt kull som begynte å flytte hjem igjen, og det virker som at det er en trend at flere og flere flytter tilbake, når de har vært ute en stund, forteller hun.

Selv studerte hun i Trondheim, for det var der den beste lektorutdanningen var, forteller hun.

Hun har også vært ute i verden, da hun gikk på videregående tok hun et studieår i Frankrike.

– Det var en sånn utfartsgreie.

– **Hvorfor kom du hjem igjen?**

– Jeg fant ganske raskt ut mens jeg var i praksis at jeg ikke ville jobbe på en byskole. Og så savnet jeg fjellufta; det å føle at det er greit å puste. Jeg visste at det ville dukke opp lærerstilling her, og hadde is i magen, for de andre stillingene andre steder dukket opp i april, mens her ble den ikke utlyst før i juni.

– **Blir du her?**

– Jeg vet ikke. Jeg søkte på en stilling i Paris i fjor. Jeg tror jeg kommer til å dra ut litt, før jeg kommer tilbake for godt. Oppdal er en fin plass å bo, og etablere familie. Og OVS er en fin arbeidsplass.

Nå skal

Når disse elevene går ut dørene på Oppdal videregående skole for godt om noen uker, skal de videre til nye studiesteder. OPP har sjekket hvor de drar.

FLYTTESTRØM

RANDI GRETE KALSETH-IVERSEN

Denne uka går søknadsfristen til høyere utdanning ut, og de fleste elevene som har tatt studiespesialisering forsvinner ut av bygda for å studere.

Prosjektet «Den store folkevandringa» har hentet inn tall fra samordna opptak som viser hvor studenter fra hvert enkelt fylke møtte opp til studiestart i perioden 2010 til 2019.

Det viser at flest oppdaling og flest rennbygg dro til Trondheim for å studere. Flest gutter til Trondheim, flest jenter til Oslo.

Rapporten «Borte bra, hjemme best» (2003) viser at 30 prosent av ungdommene ikke søker på studier utenfor hjemfylket, men her er det forskjell på sentrale og mindre sentrale kommuner. Ungdom i lite sentrale kommuner søker seg ofte lengre bort, og dette bekreftes av søker-tallet for 2019.

OPP spurte elevene i avgangsklassen hvor de har tenkt å studere til høsten, og det viser seg at de følger tradisjonen; 23 av elevene som opprinnelig kommer fra Oppdal har søkt seg til Trondheim. Seks av elevene som ikke kommer fra Oppdal, vil gjøre det samme.

Oslo ligger på andreplass, dit har 19 av elevene tenkt seg, også en som ikke op-

prinnelig kommer fra Oppdal.

I perioden 2010-2019 har hele 54 elever fra Oppdal dratt til Lillehammer for å studere, det er nesten like mange som har dratt til Oslo.

Stine Sneve (34) er en av de som valgte seg Lillehammer, og tok en bachelor der.

- Årsaken var at jeg hadde kjæreste der, men Lillehammer er også en litt større utgave av Oppdal. Jeg hadde hørt rykter om godt studiemiljø, og mange interessante studieretninger. Det var nok endel linjer der som passet oppdaling godt, som opplevelsesbasert reiseliv, og idrett, sier hun. I tillegg framhever hun det at man når som helst kan stå på ski på Lillehammer, for det var også veldig viktig for den utflytta oppdalingen.

Sneve valgte å flytte hjem til Oppdal etter studiene, og sier hun valgte kjærligheten foran opphold i utlandet, eller andre, større byer.

- Det har jeg ikke angret på, jeg er fryktelig glad for det valget i dag, sier hun.

I årets kull er det imidlertid bare én av studentene som har tenkt å studere i Lillehammer, mens to har tenkt seg til Gjøvik.

YRKESVALGENE

Yrkesvalget har mye å si for hvor elevene vil bosette seg i fremtiden, og det er noen yrker det er lettere å få jobb i om man vil

bosette seg i distriktet.

Det faget som trekker flest elever i Oppdal denne våren, er lærerfaget. Hele 12 fra dette kullet oppgir at de har lyst til å studere til lærer. Tre vil studere psykologi, fem vil bli sykepleiere, én vil bli fysioterapeut og én vil bli barnehagepedagog.

Fem oppgir at de er usikre, mens fem av elevene skal over i forskjellige teknologiske studieretninger. To har oppgitt at de vil studere til arkitekt, og to vil bli politi. To har også tenkt å studere idrettsfag.

NOEN VIL VENDE HJEM

På spørsmål om de kommer tilbake, svarer 17 at de har tenkt å bosette seg i Oppdal, mens 20 svarer at det vil de ikke. Av disse 20 som svarer nei er det sju elever som ikke opprinnelig kommer fra fjellbygda, men har flyttet hit, enten for å gå på skole eller kommet hit fra andre land, de har således ingen tilknytning eller røtter i Oppdal. For røtter er viktige; 18 av de som vurderer å flytte tilbake, oppgir familie som årsak.

22 elever oppgir nemlig at de ikke vet om de kan tenke seg å flytte tilbake til hjembygda etter ferdig utdanning. Mange av dem tror ikke det er mulig å få seg en jobb her oppe som passer med utdanningen.

Vilde Staverløkk (19) svarer at hun har

lyst til å studere til grunnskolelærer, og hun vil gjerne bo i Oppdal når hun er ferdig med studiene.

- Det er fine naturforhold her, og det er et fint sted for framtidige barn å vokse opp på. Hun oppgir også at det kan være greit å være nær foreldrene med tiden.

- VELGER «TRYGGE» YRKER

Rådgiver **Brit Eide Fredriksen** ved Oppdal videregående skole sier tallene OPP presenterer ikke er overraskende.

- Oppdalsungdommene er veldig hjemmekjære, de er egentlig forbausende hjemmekjære, sier hun.

- De synes Trondheim er passe langt, og at det er en fantastisk by.

Hun forteller at hun har drevet lobbyvirksomhet for å få studentene til å velge andre studiesteder, og bli kjent med landet sitt, men erkjenner at de fleste går for den nærmeste byen. Hun blir heller ikke overrasket når hun får vite at Lillehammer er på tredje plass, siden det er den nærmeste byen i sør.

På spørsmål om mange flytter hjem etter endt studietid, svarer Fredriksen at det blir litt synsing fra hennes side, men at inntrykket er at det har vært en økt tendens de siste årene til at folk flytter tilbake etter studietiden.

- Jeg har selv unger som har flyttet hjem, og det er veldig mange nyetablerte på deres alder som kommer. De synes Oppdal er svært, og jeg merker at flere unge omtaler Oppdal positivt.

Når det gjelder yrkesvalgene ser hun at mange velger «trygge» yrker, der de er sikre på jobb. Noe av det kan skyldes pandemien, og at de unge ser at det

de ut i verden

HVOR GÅR VEIEN? Årets russekull ved Oppdal videregående skole skal snart gå ut dørene for siste gang. OPP har spurt hvor de går, hva de skal, og om de kommer tilbake. Eline Strand, Archana Ratnakumar (bak) Kirsti Hamre Kalseth (bak) Glenn André Sundell, Sigrud Bjørgen, Martha Louise Robertsen, Elias Morken (i gult) Steingrim Mellemseter og Marius Samskott i spissen for klassen.

finnes yrker som er mindre trygge, der det er høy arbeidsledighet nå.

- Samfunnsoppdraget til skolene er å signalisere hva samfunnet trenger. Oppdal har egentlig en ganske A-typisk bygdstatus, det vanlige er at flere i bygdene velger yrkesfag. Men det er også naturlig at man blir påvirket av dem man bor i bygd med, venner og familie, sier hun.

OPP har også vært i kontakt med Orkdal videregående skole (Follo) for å finne ut hvor mange rennbygg som er der, og hvordan de ser på å flytte hjem igjen. Det er tre

rennbygg i avgangsklassen på studiespesialisering, og to rennbygg på VG2 yrkesfag på Follo. Vi har ikke lyktes i å komme i kontakt med dem. Rådgiver **Magni Skålholt Løseth** sier til OPP at hun merker at flere og flere elever nå tenker på lærerutdanning, eller sykepleierutdanning, fordi de vet at det er jobber det blir behov for i framtida.

- Jeg tror en del ungdom føler på usikkerhet, sier hun, og oppfordrer elevene til å ikke stresse så mye.

- Vi snakker om frafall på videregående skole, men frafallet på høyere utdanning er

enormt stort. Det viktigste er at man holder på med noe, og så kan man finne det som passer for seg med tiden.

randi@opp.no
450 50 440

FLYTTSTRØM

FOLKEVANDRINGA

• Hvor flytter folk til og fra, hvorfor flytter de og hvilke konsekvenser får det hvor folk i Norge velger å bo?

• «Den store folkevandringa» er et samarbeidsprosjekt mellom lokalaviser organisert i Landslaget for lokalaviser (LLA), Senter for undersøkende journalistikk (SUJO) og NRK.

• Sammen lager vi journalistikk om flyttestrømmene som endrer Norge.

Dette svarte elevene

OPP stilte elevene noen spørsmål om framtida som de har svart på. Her er noen av svarene:

- Tenker du å flytte til Oppdal igjen?

«Usikker»
Vetle (18)

«Mest sannsynlig ikke»
Andrine (19)

«Ja»
Ulrik (18)

«Kanskje»
Armin (19)

«Hvis jeg får familie vil jeg flytte til et sted som ligner på Oppdal».
Elias (18)

- Hva skal til for at du vil bosette deg i Oppdal?

«Jobb, fint hus, familie»
Vetle (18)

«Det er vanskelig å vite. Jeg kommer ikke fra Oppdal, så for meg er det litt vanskeligere å trives her enn å trives i byen».
Alad (20)

« Kan ikke tenke så langt, men er det gunstige jobbtilbud er det aktuelt. Jeg er glad i Oppdal, men yrke er viktigere enn bosted».
Marius (19)

« Vet ikke, det kommer an på hva jeg velger å studere, jobbmuligheter, og om jeg trives i byen».
Isak (18)

«Jeg må ha en jobb jeg vil jobbe med her».
Steingrim (18)

« At jeg får en god jobb, og at mange av vennene mine fortsatt bor her».
Bjørn Christian (18)

«Ingenting, men jobbmuligheter kan være avgjørende for hvor jeg flytter».
Kristin (19)

«10 millioner kroner»
Vilius (18)

«Det er et fint sted, kan hende jeg flytter tilbake»
Christoffer (18)

«Jeg føler meg såpass hjemmekjær at det er ikke så vanskelig å overbevise meg».
Eline (18)

« Godt skitilbud, klatretilbud, friluftsliv»
Fien (18)

På spørsmål om pandemien har ført til at de tenker annerledes, svarer 14 elever at det har den, mens 33 svarer at pandemien ikke har endret på planene deres.

Stuedsteder 2010-2019	Fra Oppdal		Fra Rennebu	
Trondheim	306	97		
Oslo	59	24		
Lillehammer	54	9		
Levanger	30	7		
Sogndal	18	3		
Gjøvik	17	3		
Tromsø	14	6		
Kristiansand	12	0		
Ålesund	11	3		
Bodø	11	3		
Steinkjer	11	5		

(Der mindre enn fem har valgt å studere er tallet tre oppgitt av anonymitetshensyn)

Hit skal elevene neste år	Bor i Oppdal		Ikke fra Oppdal	
Trondheim	23	6		
Oslo	19	1		
Bergen	6	1		
Folkehøgskole	5			
Bodø	2			
Gjøvik	2			
Ikke flytte	2	1		
Usikker/vet ikke	1	1		
Stavern	1			
Sogndal	1			
Molde	1			
Lillehammer	1	2		

Noen elever har oppgitt to studiesteder.